

YRITTÄJÄN ELÄKELAIN (YEL) MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN LASKUPERUSTEIDEN MUUTOKSEN PERUSTELUT

1. Yleistä

Perusteen liite 1 (Eräiden kertoimien arvot vuonna 2026) haetaan voimaan 1.1.2026. Liite sisältää vastuuvelan ja vakuutusmaksujen korkoutuksessa käytettäviä kertoimia sekä hoitokustannusosan määrittävät kertoimet vuodelle 2026.

2. Hoitokustannusosan laskentaan liittyvien vakioiden arvot

Yrittäjän eläkelain mukaisen vakuutuksen hoitokustannuskertoimiin esitetään 0,4 %:n korotusta verrattuna vuoteen 2025, jolloin kertoimet olisivat $h_2 = 188,88 \text{ €}$ ja $h_3 = 86,71 \text{ €}$.

Vuosien 2018–2025 osalta liikekulusuhteet ovat seuraavat:

2018	85,2 %
2019	90,1 %
2020	94,9 %
2021	109,7 %
2022	114,4 %
2023	107,2 %
2024	105,0 %
2025, arvio	106,7 %

Hoitomaksukertoimien määrittämisperiaatteena käytetään seuraavaa menetelmää: lasketaan vuosien 2018 – kuluva vuosi aritmeettinen kulusuhdekeskiarvo, jolloin näin saatua pitkän aikavälin keskiarvoa kulusuhteesta käytetään hoitomaksukertoimien alentamisessa tai korottamisessa. Korotus kuitenkin rajoitetaan hakemishetken arvioon kuluvan vuoden inflaatiosta.

Yllä sanottu vuosien 2018 – 2025 kulusuhdekeskiarvo on 101,7 %. ETK:n lyhyen tähtäimen ennusteen arvio vuoden 2025 inflaatiosta on 0,4 %. Näin ollen haettu korotus hoitokustannusvakioihin vuodelle 2026 olisi 0,4 %. Korotuksen jälkeen vuoden 2026 eläkeyhtiöiden yhteenlaskettujen arviotietojen perusteella laskettu kulusuhde on noin 108,1 %. Esitettyjä kertoimia käyttämällä vuosien 2018–2026 keskimääräiseksi kulusuhteeksi muodostuisi noin 102,4 %. Käytännössä korotuksella saadaan kulusuhdetta korjattua lähemmäs arvoa 100 %, mutta korotus ei siis vielä riitä muuttamaan

vuoden 2026 kokonaiskulusuhdetta ylijäämäiseksi eikä pidemmän ajan keskimääräistä kulusuhdetta nykyistä paremmaksi. Korotus lisää ilman muita muutoksia YEL:n valtionosuutta arviolta noin 0,25 miljoonaa euroa.

Yllä oleviin kulusuhteisiin ovat vaikuttaneet liikekulujen lisäksi myös hoitokustannuskertoimien muutokset. Kertoimet ovat nähtävissä alla olevasta taulukosta. Käytännössä hoitokustannuskertoimia leikattiin vuosille 2020 ja 2021, jonka jälkeen hoitokustannustulot määrittävät kertoimet ovat säilyneet vakiona viime vuoteen asti. Kuten yllä olevista kulusuhteista nähdään, vuosina 2021–2025 tulot ovat jääneet menoja pienemmiksi.

	h2	h3
2018	204,06	93,68
2019	206,92	94,99
2020	192,64	88,44
2021	185,90	85,34
2022	185,90	85,34
2023	185,90	85,34
2024	185,90	85,34
2025	188,13	86,36

Yhdistetyssä YEL-hoitokustannustuloksessa on ollut viime vuosina paljon heiluntaa esimerkiksi investointien ajoittumisen johdosta. Lakimuutosten edellyttämät YEL:n työtulotarkistukset ovat myös kasvattaneet kustannuksia. Muun muassa näistä syistä on parametreja määriteltäessä perusteltua katsoa kulusuhdetta myös pidemmältä ajalta kuin vain arvioita kuluvalta ja tulevalta vuodelta. Liikekulujen osalta perustehakemuksen laatimiseksi on koottu tietoja liikekulujen jakautumisesta eri vuosille. Erityisesti yhtiökohittaiset liikekulut, ja niiden muodostumisen taustalla olevat yhtiön liiketoimintaan liittyvät syyt, ovat kuitenkin yhtiöiden liikesalaisuuksia ja siksi niiden muodostumista ei voida perusteluissa avata tätä enempää. Hoitomaksukertoimien korotusten rajoittaminen inflaatioon antaa yhtiöille kannusteen seurata YEL -liikekulujen kasvua.

3. Avoimiin ja poistettuihin maksuihin liittyvien korkoparametrien arvot

Yrittäjän eläkelain laskuperusteissa vakuutusmaksuvastuun laskentaan on sisällytynyt arviokaavat avoimien ja poistettujen maksujen osalta vuodesta 2016 lähtien. Tällöin vakuutusmaksujen laskennassa siirryttiin käyttämään vakuutusmaksukorkoa, mutta valtion osuuden laskennassa käytetään edelleen perustekorkoa. Tällä muutoksella vältettiin valtion osuuden kasvu vakuutusmaksukorkoon siirtymisen yhteydessä. Menettely ja sen perusteet on kuvattu tarkemmin YEL:n laskuperustehakemuksen 25.9.2015 perusteluissa.

Muutos tehtiin alun perin viideksi vuodeksi (2016–2020), mutta sitä on sen jälkeen jatkettu vuosittain. Eläketurvakeskuksen laskelmien mukaan arvioeron vaikutus valtion osuuteen on vuosittain ollut vähäinen, ja sitä on ollut molempiin suuntiin. Tarkempaan laskentatapaan siirtyminen on järkevää

toteuttaa samalla, kun YEL:n laskentatekniikkaa uudistetaan seuraavan ker-
ran laajemmin.

Tässä laskuperustemuutoksessa haetaan kaavoihin sisältyvien korkopara-
metrien arvoja vuodelle 2026.

Liitteet

ETK:n laskelma: YEL-korkoparametrit vuodelle 2026